

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра Богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні питання морального богослов'я 2

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3 від 03 жовтня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні питання морального богослов'я 2
Викладач (-і)	П'яста Руслан Михайлович
Контактний телефон викладача	0976179448
Е-mail викладача	pyastaua@gmail.com
Формат дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
Обсяг дисципліни	90 год. 3 кредити ECTS 30 лекцій, 15 практичних, 3 індивідуальна робота з студентами, 42 самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/690-sylabusy-kb-mag.html
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Сучасні питання морального богослов'я 2 – дисципліна, яка формує богословський світогляд, ідентичність студента та систематизує, структурує спільні і відмінні елементи християнської моралі та секуляризованої етики, які стосуються сфери життя та здоров'я людини, розглядає біоетичні моделі та принципи, які регулюють людську поведінку в біологічно-медичній галузі та охороні здоров'я з погляду їх відповідності моральним нормам.</p> <p>Навчальний курс «Сучасні питання морального богослов'я 2» читається в богословських навчальних закладах для студентів, які здобувають ступінь магістра богослов'я.</p> <p>Сучасні питання морального богослов'я 2 складний систематичний курс, який включає в себе розділи та фахові знання з Святого Письма, патрології, документів Церкви, фізіології, психології, права, філософської антропології та природничих наук, зокрема з біології, генетики та інших. Такий широкий спектр міждисциплінарних зв'язків зумовлений предметом вивчення, оскільки біоетика як наука є міждисциплінарною та пов'язана з християнським богослов'ям. Актуальність вивчення даної дисципліни зумовлює необхідність дати відповіді на моральні проблеми, які пов'язані із швидким прогресом біомедичних наук, дослідити та осмислити технологічний розвиток, проаналізувати наслідки впливу на людину та навколишнє середовище та скерувати його таким чином, щоб досягнути ціль та призначення людини.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Мета викладання дисципліни «Сучасні питання морального богослов'я 2»: є розкрити зміст, історичні корені, засади та принципи біоетики як науки і на основі цього висвітлити теоретичні положення, практичні рекомендації щодо пошани гідності людини як особи, її розвитку у тілесній, душевній та духовній інтегральності, збереження людського життя від моменту запліднення до природної смерті, на кожному етапі життя людини.</p> <p>Завдання навчального курсу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомити слухачів з історією виникнення та особливостями католицької біоетики. 2. Висвітлити найважливіші питання біоетичного характеру та представити правильну етичну оцінку сучасних проблем, які стосуються сфери людського життя та світу Божого створіння. 3. Представити засади біоетики, які дають змогу оцінити дії на біомедичному полі та надати моральну оцінку. 4. Формувати у студентів чітке усвідомлення власної християнської ідентичності та завдань у світі. 	

4. Компетентності (результати навчання)

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

загальні компетентності:

ЗК-6 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо

ЗК-7 Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань

ЗК-10 Здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

ЗК-11 Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик

ЗК-14 Здатність до розв'язання складних проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог

фахові компетентності:

ФК-4 Здатність викладати богословські предмети різним аудиторіям за допомогою різних методів

ФК-5 Здатність визначати взаємозв'язок між богослов'ям та іншими галузями знань

ФК-10 Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати богословських досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій

ФК-13 Вміння здійснювати інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове впровадження результатів дослідження в релігійному та суспільному середовищі

ФК-20 Здатність виявляти, здійснювати постановку та розв'язувати наукові проблеми, провадити дискусії та розширювати знання в галузі богослов'я і релігієзнавства

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-1 Мати критичне розуміння сучасної богословської проблематики та методів її осмислення у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей

ПРН-2 Застосовувати широке знання і глибоке розуміння богословських питань у міждисциплінарних дослідженнях

ПРН-3 Відтворювати основні історичні і сучасні підходи контекстуального розуміння і застосування Святого Письма

ПРН-6 Узагальнювати богословські знання на індивідуальному або суспільному рівні з урахуванням соціальних або етичних питань

ПРН-8 Володіти і застосовувати різні загальні та спеціальні методи богословського дослідження

ПРН-18 Критично та системно аргументувати богословську позицію на підставі відповідного аналізу, оцінки і синтезу богословських знань і навичок

ПРН-22 Знати віровчительне розуміння Святого Письма в Католицькій Церкві

ПРН-23 Знати головні завдання біоетики, загальні біоетичні принципи, біоетичні маніпуляції в царині медицини, моральне вчення Церкви стосовно біоетичних питань

ПРН-24 Розуміти небезпеки та наслідки лобювання нетрадиційних сексуальних орієнтацій, проблеми гендерного виховання в сучасному світі

ПРН-25 Розуміти проблеми морального релятивізму в сучасному світі

ПРН-26 Знати екологічну проблематику та мати уявлення про шляхи подолання різного роду особистісних залежностей

ПРН-33 Знати християнське вчення про людину в різних історичних періодах, святоотцівський антропологічний підхід

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- виникнення та розвиток католицької біоетики;
- морально-етичні засади та принципи біоетики, які ґрунтуються на істинних цінностях і об'єктивних моральних нормах;
- обґрунтувати моральну оцінку найбільш дискусійних питань, що стосуються захисту життя людини від запліднення до природної смерті
- вченні Церкви стосовно біоетичних проблем щодо охорони життя людини;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ сутність біоетики, яка розглядає людину як особу з її духовними цінностями та потребами; ➤ головні документи Церков, які нормують сферу біоетики; <p><i>Фахові (предметні) компетентності:</i></p> <p>Аналізувати державні нормативні акти у сфері охорони здоров'я та екології щодо їх відповідностям засадам біоетики та істинним цінностям;</p> <p>Досліджувати специфіку біоетичних проблем в Україні, стан перспективи розвитку біоетики, вплив біоетичних засад на ефективність діяльності органів вдали та закладів охорони здоров'я;</p> <p>Розробляти наукові обгрунтовані рекомендації відносно шляхів і засобів розв'язання біоетичних проблем;</p> <p>Застосовувати набуті знання у професійній діяльності;</p> <p>Представити об'єктивну моральну оцінку багатьом сучасним біоетичним викликам на основі вчення Католицької Церкви.</p> <p>Знання історії морально-богословської традиції та здатність застосовувати в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення моральних проблем в сучасному контексті.</p>						
5. Організація навчання курсу						
<i>Обсяг курсу</i>						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			30			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			15			
індивідуальна робота з студентами			3			
самостійна робота студентів			42			
<i>Ознаки курсу</i>						
Семестр	Спеціальності	Курс навчання (рік навчання)		Нормативний/ Вибірковий		
2	041.Богословя	1		Вибірковий		
<i>Тематика курсу</i>						
Тема, план	Форма заняття	Література		Завдання на сам. Роб. Студ.: Кількість год	Вага оцінок	Термін викон.
1. Виникнення та розвиток біоетики 1. Визначення біоетики 2. Історія розвитку біоетики в Католицькій Церкві 3. Причини виникнення біоетики	Лекція 2 год.	1. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 2. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. 3. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 4. Антологія Біоетики, За ред. Ю.І. Кундієва, Львів: Бак, 2003.		2 год. Написати есе на тему: Стан біоетики в Україні.	2 б.	1 тиждень

<p>2. Етичні моделі біоетики та традиційні етичні принципи</p> <p>1. Ліберальна модель. 2. Утилітаристська модель. 3. Персоналістична модель. 4. Принцип подвійного ефекту. 5. принцип цілісності. 6. Принцип дозволеної співпраці.</p>	<p>Лекція 2 год.</p>	<p>1. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньйоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 2. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 3. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. 4. Принципи морального життя, Львів: Свічадо, 1996.</p>	<p>2 год.</p> <p>Розглянути деякі надзвичайні делікатні життєві ситуації у яких є конфлікт цінностей на основі традиційних етичних принципів</p>	<p>2 б</p>	<p>1 тижде нь</p>
<p>3. Статус людського ембріона</p> <p>1. Ідентичність та статус людського ембріона 2. Онтологічний статус 3. Суперечливі погляди науковців, філософів, богословів 4. Позиція Католицької біоетики 5. Поняття особи та особової гідності 6. Теорії безпосереднього та опосередкованого одушевлення людини.</p>	<p>Лекція 2 год.</p>	<p>1. Іван Павло II, Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. 2. 5. Декларація про скоєння абортів //Вибрані Документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, том 2. – Львів: вид-во ЛБА, 2002. 3. Катехизм Католицької Церкви, Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002. 4. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 5. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. 6. Serra A. L'uomo-embrione il grande misconosciuto. Siena: edizioni cantagalli, 2003.</p>	<p>2 год.</p>		

<p>4. Пренатальна діагностика</p> <p>1. Етичний та юридичний статус ембріона; 2. Види пренатальної діагностики; 3. Етичні вказівки щодо проведення пренатального обстеження.</p>	<p>Лекція 2 год.</p>	<p>1. Іван Павло II, Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. 2. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я, Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 4. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 5. Leone S. Bioetica fede e cultura. Roma: Armando editore, 1995. 6. Kowalski E. Persona e bioetica. Parte I Approcio contemplative all'uomo nella riflessione bioetica. Roma, 2003.</p>	<p>2 год. Таблиця № 1</p>	<p>2 б.</p>	<p>1 тижде нь</p>
<p>5. Аборт: юридичні, медичні та етичні аспекти.</p> <p>1. Законодавства деяких західних країн та України; 2. Визначення аборту та його розрізнення; 3. Етична оцінка аборту; 4. Драматичні випадки та позиція персоналістичної біоетики; 5. ПАС.</p>	<p>Лекція 2 год.</p>	<p>1. Іван Павло II, Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. 2. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я, Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 4. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньоло, М. Л. ді П'єтро / Перек. із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 5. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 6. Шварц С. Моральна проблематика аборту, Львів: Колесо, 2008.</p>	<p>2 год. Таблиця № 2</p>	<p>2 б.</p>	<p>1 тижде нь</p>
<p>6. Гідність і недоторканість людського життя з моменту запліднення до природної смерті.</p>	<p>Семинар 2 год.</p>	<p>1. Декларація про скоєння аборту//Вибрані Документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, том 2. – Львів: ЛБА, 2002.. 2.. Енцикліка «Євангелія життя» - «Evangelium vitae» Святішого Отця Івана-Павла II. – Ватикан, 1995.</p>	<p>4 год. Питання для обговорення: 1. Засади біоетики які забезпечують гідність</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тижні</p>

		<p>4. Біоетика. Підручник для вищих медичних навчальних закладів. За редакцією Еліо Згреча, Антоніо Спаньйоло та Марії Луїзи ді П'єтро / пер. з італ. Шовкун В. – Львів: ЛОБФ, 2007..</p> <p>Бойко І. Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007.</p>	<p>людського ембріона</p> <p>2. Святе Письмо про статус людини</p> <p>3. Суть моральної неприпустимості штучного аборту</p> <p>4. Аборт з огляду на демографічну ситуацію</p>		
<p>7. Допоміжні репродуктивні технології: медичні, юридичні, соціальні та етичні питання.</p> <p>1. Проблема безпліддя;</p> <p>2. Технології штучного запліднення;</p> <p>3. Гомологічне і гетерологічне, інтракорпоральне та екстракорпоральне штучне запліднення: моральна оцінка технологій;</p> <p>4. Моральна оцінка сурогатного материнства;</p>	<p>Лекція</p> <p>2 год.</p>	<p>1. Священна Конгрегація у справах Доктрини віри, Інструкція „Дар Життя” – „Donum Vitae”, у Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, том 2. – Львів: ЛБА, 2002.</p> <p>2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004.</p> <p>3. Біоетика. За ред. Е. Згреча, А. Дж. Спаньйоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007.</p> <p>4. Бойко І. Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007.</p> <p>5. Лукас Р. Біоетика для кожного, Львів: Свічадо, 2007.</p> <p>6. Russo G. Bioetica. Manuale per teologi. Roma: Las, 2005.</p>	<p>2 год.</p> <p>Таблиця № 3</p>	<p>2 б.</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>8. Біоетична неприпустимість продукування та використання ембріонів для отримання стовбурових клітин</p>	<p>Семинар</p> <p>2 год.</p>	<p>1. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я, Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999.</p> <p>2. Терешкевич Г. Т. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти, Львів: Світ, 2008.</p> <p>3. Біоетика, За ред. Е. Згреча, А. Дж. Спаньйоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007.</p> <p>4. Антологія Біоетики, За ред. Ю.І. Кундієва, Львів: Бак, 2003.</p> <p>5. Kowalski E. Persona e</p>	<p>4 год.</p> <p>Питання для дискусії:</p> <p>1. Гідність людської особи від моменту запліднення;</p> <p>2. Неприпустимість фетальної терапії з позиції біоетики;</p> <p>3. Характеристика стовбурових клітин.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тижні</p>

		bioetica. Parte I Approcio contemplative all'uomo nella riflessione bioetica. Roma, 2003. - 159. 6. Gatti G. Manual di teologia morale. Torini: Elledici, 2001. – 472.			
9.Самогубство 1. Філософське трактування самогубства; 2.Згадки самогубства у Святому Письмі; 3.Психологічний аналіз самогубства; 4.Етична оцінка самогубства; 5.Смерть в ім'я вищих вартостей.	Лекція 2 год.	1. Іван Павло II, Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. 2. Катехизм Католицької Церкви, Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 4. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 5. Kowalski E. Lantropologia Cristiana di fronte alle sfide etiche di oggi. Parte II, Roma, 2005. – 107 6. Peschke K. Etica Cristiana. Teologia morale alla luce del vaticano II. II Teologia morale special. Roma: Urbaniana, 1985.	3 год. Таблиця № 4	2 б.	1 тижде нь
10. Різні види залежностей та шляхи їх подолання	Лекція 2 год.	1. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я, Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999. 2. Катехизм Католицької Церкви, Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002. 3. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 4. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. 5. Кирик Ю., Алкоголь: Як вирватися із зачарованого кола, Львів: Свічадо, 2006.			

11. Інформована згода та експериментування на людині.	Семінар 3 год.	<p>1. Енцикліка «Євангелія життя» - «<i>Evangelium vitae</i>» Святішого Отця Івана-Павла II. – Ватикан, 1995.</p> <p>2. Біоетика. Підручник для вищих медичних навчальних закладів. За редакцією Еліо Згреча, Антоніо Спаньоло та Марії Луїзи ді П'єтро / пер. з італ. Шовкун В. – Львів: ЛОБФ, 2007.</p> <p>3. Катехизм Католицької Церкви, Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002..</p> <p>4. Дан Г. Етика для лікарів, медсестер і пацієнтів / пер. з англ. Різун Р. – УКУ, 2004</p> <p>5. Четвертий Національний Конгрес з біоетики. Київ, 2010.</p>	4 год. Питання для обговорення: 1. Етичні вимоги для проведення експериментів на людині 2. Класифікація досліджень 3. Інформована згода як головна засада медичного експерименту 4. Проблема експериментування на людських зародках і ембріонах	5 б.	2 тижні
12. Евтаназія і паліативна допомога.	Лекція 2 год.	<p>1. Іван Павло II, Енцикліка „<i>Evangelium vitae</i>” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995.</p> <p>2. Конгрегація доктрини віри. Декларація про евтаназію <i>Iura et bona</i>. Ватикан 1980.</p> <p>3. 1. Дробик Й. О. Паліативна допомога як протидія евтаназії. Львів 2011.</p> <p>4. Дробик Й. Евтаназія: історична ретроспектива і сучасний стан // Наукові Записки УКУ XI, Богослов'я 5 (2018).</p> <p>5. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньоло, М. Л. ді П'єтро /Перек. із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007.</p> <p>6. Kowalski E. <i>Persona e bioetica. Parte I Approccio antropologico-eticoi alla vita umana</i>. Roma, 2004. - 157.</p>	3 год. Таблиця № 5	1 б.	1 тиждень

13. Біоетика і соціальні проблеми	Семінар 2 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньйола, М. Л. ді П'єтро /Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 2. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 3. Терешкевич Д-Г., Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти, Львів: Світ, 2008. 4. Р. Лукас, Біоетика для кожного, Львів: Свічадо, 2007. 5. Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я. Біоетика: Посібник. — Львів: Друкарські куншти. 2016 	3 год. Питання для обговорення: 1.Вакцинація у світлі біоетики 2.Визначення поняття здоров'я та хвороби в біоетиці 3.Гомеопатія та біоетика 4.Взаємовідносини між лікарем та пацієнтом	5 б.	2 тижні
14. Трансплантація органів. 1. Історичні дані; 2. Класифікація трансплантації; 3.Критерії та принципи взяття органів від живого донора; 3. Проблема діагностування смерті і взяття органів від трупа; 4.Трансплантація та ідентичність людської особи.	Лекція 2 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іван Павло II, Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. 2. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я, Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999. 3. Катехизм Католицької Церкви, Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002. 4. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 5. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньйола, М. Л. ді П'єтро /Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 6. Бойко І., Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007. 	2 год. Таблиця №6	2 б.	1 тиждень
15. Біоетика терапевтичних взаємовідносин. 1. Ставлення християнства до лікування як такого; 2. Оцінка терапевтичних та фармакологічних засобів лікуванн;	Лекція 2 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я. Біоетика: Посібник. – Львів: Друкарські куншти, 2016. 2. Біоетика, За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньйола, М. Л. ді П'єтро /Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007. 3. Терешкевич Г. Т. Основи 	2 год. Таблиця № 7	2 б.	1 тиждень

3.Медико-деонтологічні принципи лікування;		біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. 4. Gatti G. Manual di teologia morale. Torini: Elledici, 2001 5. Russo G. Bioetica. Manuale per teologi. Roma: Las, 2005.			
16. Християнська екологічна етика 1. Біблійно-богословські основи; 2. Основні екологічні принципи; 3. Основні критерії екологічної етики.	Лекція 2 год.	1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI / Бюро УГКЦ з питань екології. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012. 2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. 3. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) // упор. Володимир Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 4. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції “Церква і соціальні проблеми”. Місіонер. Львів 2000.			
17. Екологічна місія Церкви 1. Що Церква може і має робити для захисту та збереження природного довкілля? 2. Екологічний вимір сакраментально-літургійного життя Церкви; 3. Екологічна дияконія.	Лекція 2 год.	1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI / Бюро УГКЦ з питань екології. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012. 2. Папа Іван Павло II на тему створіння та екології. Збірник фрагментів документів на екологічну тематику / Екологічний центр Івано-Франківської Єпархії. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФТА, 2006. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза /	2 год. Таблиця № 8	1 б.	1 тижде нь

		Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. Шеремета В. Екологічний дороговказ: маленькі поради для великих змін.- Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009 .			
18. Формування чеснот у збереженні створеного світу		1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI / Бюро УГКЦ з питань екології. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012. 2. Папа Іван Павло II на тему створіння та екології. Збірник фрагментів документів на екологічну тематику / Екологічний центр Івано-Франківської Єпархії. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФТА, 2006. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. – 179 с. 4. Шеремета В. Екологічний дороговказ: маленькі поради для великих змін.- Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009.- 160 с.	3 год. Питання для обговорення: 1. Екологічна духовність і благоговіння 2. Екологічний вимір чеснот 3. Значення чеснот для збереження створіння.	5 б.	2 тижні
Всього лекцій			30 год.	20 б.	
Всього семінарів			5 год.	25 б.	
Тести				20 б.	
Залік				35 б.	
Все разом			90 год.		

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, представлення доповіді за заданою темою. Методи письмового контролю: модульне письмове тестування, есе. Відвідування лекційних занять та участь в семінарах впродовж семестру є обов'язковим елементом оцінювання
Вимоги до письмової роботи	Письмові завдання повинні бути виконані у відповідності до загальних норм написання письмових робіт, забороняється плагіат. Оцінювання залежить від якості аргументів та вміння спростувати контраргументи, як також від рівня аналізу та порівняння. Письмові завдання повинні бути виконані не пізніше, ніж до початку наступного заняття (лекційного).

Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати вміння аналізувати проблематику, пропонувати шляхи вирішення, умінню проводити дискусії на актуальні теми з морального богослов'я, займати чітку християнську позицію
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до семестрового контролю – іспиту – із курсу „Сучасні питання морального богослов'я 2”, якщо він виконав наступні умови: – сума балів протягом семестру становить більше 20 балів. – обов'язково відпрацював всі пропущені семінарські заняття; – виконав відповідні письмові завдання.

7. Політика курсу

Політика курсу «Сучасні питання морального богослов'я 2» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквиум у письмовій формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування), недоброрядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

Основна

1. Біоетика. За ред. Е. Згречча, А. Дж. Спаньоло, М. Л. ді П'єтро / Перек. Із італійської В. Шовкун. – Львів: ЛОБФ „Медицина і право”, 2007.
2. Блехшмідт Е. Збереження індивідуальності, Львів:УКУ, 2003.
3. Бойко І. Біоетика, скрипти для студентів, Львів: УКУ, 2007.
4. Вісник Інституту Родини і Подружнього життя УКУ №4. Гідність людського тіла, Львів: УКУ, 2004. <http://family-institute.org.ua/visnyk-4-gidnist-lyuds-kogo-tila>.
5. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI. Бюро УГКЦ з питань екології. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012.
6. Відповідальність за створіння в Європі. Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) // упор. Володимир Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010.
7. Духовний супровід при постабортному синдромі. Львів: Колесо, 2018. – 144 с.
8. Життя у Христі. Моральна катехиза. Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004.
9. Іван Павло II. Апостольський лист „Salvifici doloris”, Львів: Друкарські куншти, 2005.
10. Іван Павло II. Енцикліка „Evangelium vitae” – „Євангеліє життя”, Ватикан, 1995. http://www.pro-life.vinnica.ua/personaggi/evangelium_vitae.pdf.
11. Катехизм Католицької Церкви. Синод Української Греко-Католицької Церкви. – Жовква: Місіонер, 2002. <https://familychristianblog.files.wordpress.com/2017/03/kkc-v1-2-2.pdf>.
12. Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я. Біоетика: Посібник. – Львів: Друкарські куншти, 2016.
11. Лукас Р. Біоетика для кожного. Львів: Свічадо, 2007.
13. Папська рада до справ душпастирства в охороні здоров'я. Хартія працівників охорони здоров'я, Львів, 1999.
14. Священна Конгрегація у справах Доктрини віри. Декларація про скоєння абортів. Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, том 2. – Львів: ЛБА, 2002.
15. Священна Конгрегація у справах Доктрини віри. Інструкція „Дар Життя” – „Donum Vitae”. Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, том 2. – Львів: ЛБА, 2002.
16. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / Галина Терешкевич. – Тернопіль: ТДМУ, 2014.
17. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції “Церква і соціальні проблеми”. Місіонер. Львів 2000.

Додаткова література

1. Антологія Біоетики. За ред. Ю.І. Кундієва, Львів: Бак, 2003.
2. Бойко І. Морально-етичний аспект терапевтичного використання стовбурових клітин. / Наукові записки УКУ: Богослов'я 1 (2009). <http://nz-theology.ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/igor-bojko.pdf>.
3. Дробик Й. Евтаназія: історична ретроспектива та сучасний стан у світі й Україні / Наукові записки УКУ: Богослов'я 5 (2018). <http://nz-theology.ucu.edu.ua/editions/vypusk-5-2018/evtanaziya-istorychna-retrospektyva-ta-suchasnyj-stan-u-sviti-j-ukrayini/>.

4. Дюркгайм Е., Самогубство. Соціологічне дослідження, Київ: Основи, 1998.
5. Запорожан В.М., Аряєв М.Л. Біоетика та біобезпека: Підручник / В.М. Запорожан, М.Л. Аряєв. — К.: Здоров'я, 2013. <https://files.odmu.edu.ua/lekci/bioetika.pdf>.
6. Кирик Ю. Алкоголь: Як вирватися із зачарованого кола, Львів: Свічадо, 2006.
7. Конференція єпископів Італії. Навчитися від хворого, Львів: Друкарські куншти, 2006.
8. Максимова Н. Безпека життєдіяльності. Соціально-психологічні аспекти алкоголізму і наркоманії, Київ: Либідь, 2006.
9. Москаленко В. Попов М. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми, Вінниця: Нова Книга, 2005.
10. Обер Ж-М. Моральне богослов'я. Друге видання, Львів 1997. (розділ XII: Мораль життя).
11. Ольчик А. Чи ненароджені діти йдуть до неба? Допомога батькам, які втратили дитину, Львів: Свічадо, 2019.
12. Папська Академія «За Життя». Людський ембріон у фазі пре імплантації, Львів: УКУ, 2009.
13. Перспективи ксенотрансплантації. Наукові аспекти та етичні розміркування. Х. де Віал Корреа (ред.) Е. Згречча, Ф. Бах та ін. Львів: Медицина і право, 2007.
14. Принципи морального життя. Львів: Свічадо, 1996.
15. Психологія суїциду. За ред. Москальця В., Київ: Академвидав, 2004.
16. Путівник для зцілення духовно-психологічних ран після втрати дитини внаслідок аборту. П'яста Р., Гавриляк Н., Міхней М., Т. Довгунь, Р. Чучман. — Львів: Колесо, 2018.
17. Сучасні проблеми біоетики. Редкол: Ю. І. Кундієв (відп. Ред.) та ін. — Київ: Академперіодика, 2009. — 278. <https://www.twirpx.com/file/2481278/>.
18. Фіялковський В. Дар життя, Львів: Свічадо, 2006.
19. Четвертий Національний Конгрес з біоетики. Київ, 2010.
20. Шаун В. Провідні цінності в діяльності біомедичних комітетів лікувальних установ Європейського Союзу: Курс лекції. Львів: УКУ, 2011
21. Шварц С. Моральна проблематика абортів, Львів: Колесо, 2008.
22. Ярема М. Особливості православної біоетики / Наукові записки УКУ: Богослов'я 5 (2018). http://nz-theology.ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/yarema_127-142.pdf.
23. Ярема М. Сурогатне материнство: етичні аспекти / Наукові записки УКУ: Богослов'я 6 (2019). <http://nz-theology.ucu.edu.ua/editions/vypusk-6-2019/english-surrogate-motherhood-ethical-issues/>.
24. Биомедицинская этика / под редакцией Мишаткиной Т. В., Денисова С. Д., Яскевич Я. С. — Минск: Тетра Системс, 2003. http://biomed.nas.gov.ua/files/Final_4Congress_205x295_ukr.pdf.
25. Брек И. Священный дар жизни. Православное христианство и биоэтика. <https://azbyka.ru/zdorovie/svyashhennyj-dar-zhizni-pravoslavnoe-xristianstvo-i-bioetika>.
26. Основы биоетики. Коллектив авторов. Издательство «Высшая школа», 2009. <https://mybook.ru/author/kollektiv-avtorov-3/osnovy-bioetiki/read/?page=1>.
27. Згречча Э. Тамбоне В. Биоэтика. Учебник. Минск: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2002. <https://studfile.net/preview/2253001/>.
28. Седова Н. Биоэтика : учебник / Н.Н. Седова. — М.: КНОРУС, 2016. <https://cdn1.ozone.ru/multimedia/1015611513.pdf>.
29. Силуянова И. Биоэтика в России: ценности и законы. Москва 2001 <https://refdb.ru/look/2641557-pall.html>.
30. Ушакова Е. Біоетика. Київ, 2017 https://stud.com.ua/97757/etika_ta_estetika/bioetika.
32. Gatti G. Manual di teologia morale. Torini: Elledici, 2001.
33. Faggioni M. La vita nelle nostre mani. Manuale di Bioetica teologica. Torino: Edizioni Camilliane, 2004.
34. Kowalski E. Lantropologia Cristiana di fronte alle sfide etiche di oggi. Parte II, Roma, 2005.
35. Kowalski E. Persona e bioetica. Parte I Approccio contemplative all'uomo nella riflessione bioetica. Roma, 2003.
36. Kowalski E. Persona e bioetica. Parte I Approccio antropologico-eticoi alla vita umana. Roma, 2004.
37. Leone S. Bioetica fede e cultura. Roma: Armando editore, 1995. — 306.
38. Peschke K. Etica Cristiana. Teologia morale alla luce del vaticano II. II Teologia morale special. Roma: Urbaniana, 1985.
39. Russo G. Bioetica della sessualita, della vita nascente e pediatrica. Torino: Elledici, 1999
40. Russo G. Bioetica. Manuale per teologi. Roma: Las, 2005.
41. Serra A. L'uomo-embrione il grande misconosciuto. Siena: edizioni cantagalli, 2002.